

Licence Creative Commons a jejich místo v publikační činnosti

JUDr. Lucie Smolka, Ph.D., advokátka
Open Content | Creative Commons CZ | Lawado
19. 04. 2023 | online

² Právní aspekty Creative Commons

Autorské dílo

- *Predmetom autorského práva je dielo z oblasti literatúry, umenia alebo vedy, ktoré je jedinečným výsledkom tvorivej duševnej činnosti autora vnímateľným zmyslami, bez ohľadu na jeho podobu, obsah, kvalitu, účel, formu jeho vyjadrenia alebo mieru jeho dokončenia.*

- Není-li sjednáno jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního nebo služebního vztahu.
- Vykonává-li zaměstnavatel majetková práva k zaměstnaneckému dílu, má se za to, že autor svolil ke zveřejnění, úpravám, dokončení, jakož i k tomu, aby uváděl zaměstnanecké dílo na veřejnost pod svým jménem, ledaže je sjednáno jinak.

Licence

5

- Nástroj, který v nejšířší míře umožňuje užívat dílo osobě, která není jeho autorem
- Obsah licence a omezení (časové, teritoriální, pro některé způsoby užití nebo např. množství kusů)
- Výhradní a nevýhradní licence
- Podlicence
- Odměna za poskytnutí licence
- Písemná nebo elektronická

Veřejná licence

6

- **Bezúplatnost:** Licence Creative Commons jsou vždy poskytovány bezplatně. Autor neplatí za využití licence, stejně tak nabyvatel neplatí za užití díla.
- **Nevýhradnost:** Nevýhradní oprávnění znamená, že dílo může i nadále užívat i jeho autor a zároveň neomezený počet lidí, a to aniž by o sobě věděli nebo se museli někde hlásit nebo registrovat. Sám autor nebo ostatní uživatelé zároveň obvykle nebudou vědět, kdo všechno dílo také užívá.
- **Blíže neurčený počet nabyvatelů:** Smlouva mezi autorem a nabyvatelem je uzavírána konkludentně, bez ústního nebo písemného kontaktu mezi stranami. Nejčastěji dojde k uzavření smlouvy tím, že nabyvatel dílo užije v souladu s podmínkami licence Creative Commons - tímto okamžikem dojde k uzavření smlouvy.
- **Trvání po celou dobu ochrany díla:** Pokud je jednou dílo poskytnuto pod licencí Creative Commons, trvá licence po celou dobu ochrany díla, tedy 70 let po smrti autora. Vzhledem k virálnímu charakteru licencí (mohou se neustále šířit), není možné trvání licence omezit. Je proto třeba počítat s tím, že pokud jednou licenci poskytneme, je fakticky nemožné ji odvolat. Není totiž možné zjistit, kde všude se šířené dílo nachází

Licenční prvky Creative Commons

- PRÁVO DÍLO ŠÍŘIT
- PRÁVO DÍLO UPRAVOVAT

- UVEĎTE PŮVOD
- ZACHOVEJTE LICENCI
- NEUŽÍVEJTE KOMERČNĚ
- NEZASAHUJTE DO DÍLA

Opravňující prvky

- **Právo dílo šířit** (z angl. Share): Tento symbol je společný pro všechny typy CC licencí. Vyjadřuje, že licencované dílo je možné šířit, tzn. kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti. Zároveň lze dílo zařadit do souborného díla (např. časopis, sborník) a jako jeho součást jej v nezměněné podobě šířit dál.
- **Právo dílo upravovat** (z angl. Remix): Licence s tímto symbolem opravňuje uživatele k pozměňování či doplňování díla. Umožňuje také celé licencované dílo (nebo jeho část) zpracovat s jiným dílem. Příkladem úprav může být např. dramatizace, překlad, úprava digitálních fotek, zhudebnění nebo remixování hudebních skladeb.

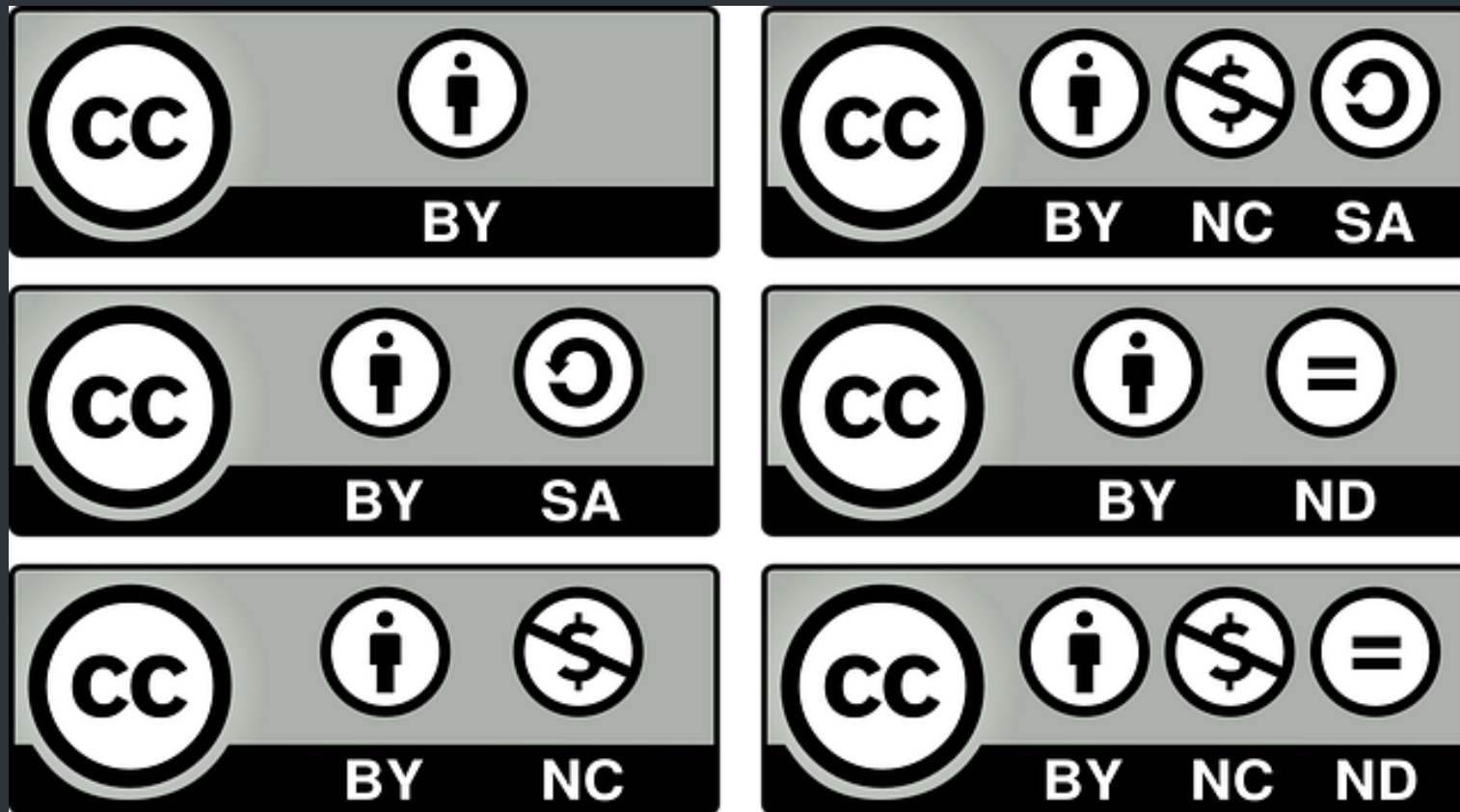
Omezující prvky

- ▶ **BY – Uvedte původ (z angl. Attribution):** Kdykoliv licencované dílo nebo jeho úpravu šíříme, je nutno uvést údaje a autorovi a dílu, a to způsobem, jaký autor stanovil. Pokud autor způsob uvádění těchto údajů nspecifikoval, je nutné minimálně uvést jeho jméno (nebo pseudonym, pokud pod ním vystupuje), název díla, odkaz na dílo a odkaz na původní licenci Creative Commons. Pokud šíříme upravené dílo, je třeba také uvést způsob, jakým jste dílo upravili.
- ▶ **SA – Zachovejte licenci (z angl. Share Alike):** Pokud licencované dílo jakkoliv upravíme, máme povinnost výsledek své práce vystavit pod stejnou nebo slučitelnou licenci. Pokud tedy například upravíme fotku, která je vystavena pod licencí CC BY-SA, je nutno pro tuto upravenou fotku použít stejný typ licence, tedy opět CC BY-SA. Tento prvek je také znám jako tzv. copyleftová doložka. To znamená, že díla šířená pod touto licencí nutí uživatele, kteří dílo s licencí s copyleftovou doložkou použijí, k tomu, aby i nově vzniklé dílo bylo šířeno pod veřejnou licenci. Díky tomuto systému se zvyšuje množství děl dostupných pod bezplatnou veřejnou licenci.

Omezující prvky

- ▶ **NC – Neužívejte dílo komerčně (z angl. NonCommercial):** Tento prvek umožňuje nakládat s dílem pouze pro nekomerční účely. Tím se rozumí, že při šíření díla nám nesmí plynout žádný finanční zisk. Za nekomerční využití se považuje i výměna díla za jiné (např. prostřednictvím výměnných sítí) nebo zveřejnění na webové stránce, která slouží ke generování příjmů z reklamy.
- ▶ **ND – Nezpracovávejte (z angl. No Derivatives):** Tento prvek nám zakazuje jakkoliv dílo upravovat (tzn. dílo pozměňovat či doplňovat, nebo ho jako celé či jeho část zpracovat s dílem jiným). Jedná se o opak licenčního prvku “právo dílo upravovat”, který naopak úpravy díla povoluje. Proto se v žádné licenci CC neobjevují tyto dva prvky společně.

Druhy CC licencí

Charakteristiky společné všem CC licencím

Licence vždy dovolují dílo šířit (i když za různých podmínek).

Licence vyžadují, abychom při šíření díla nebo jeho zpracování vždy uvedli údaje o původu díla (autor, název díla, zdroj - obvykle odkaz na umístění díla, a odkaz na podmínky licence).

Při šíření díla musíme vždy připojit odkaz na CC licenci (nestačí běžná citace).

Licence jsou neodvolatelné (nositel autorských práv nemůže zamezit uživatelům nakládat s kopií nebo modifikací díla, která byla získána nebo vytvořena dříve).

Licenční oprávnění zaniká v případě porušení licenčních podmínek ze strany nabyvatele. V případě napravení porušení ve lhůtě 30 dnů se licence automaticky obnovuje. Případné odpovědnostní nároky za dočasné porušení ovšem přetrvávají.

Modely Open Access – Úvod do kontextu

4 základní typy:

- ← Gold
- ← Green
- ← Bronze
- ← Diamond/Platinum

Definice

← Model OA vědecké publikace, ve kterém časopisy a platformy neúčtují poplatky autorům ani čtenářům

← Sílící zájem ze strany akademických komunit, silné v oblasti HSS (více než polovina), ale důležité i v jiných oborech

Hlavní výhody

15

- ← Autoři neplatí žádný poplatek za zveřejnění svého výzkumu
- ← Autorská práva si ponechávají autoři
- ← Publikovaný materiál je snadno dostupný a zjištělný
- ← Podporuje lokální vydávání OA publikací a rozvoj nakladatelské činnosti

Prostor pro dotazy

JUDr. Lucie Smolka, Ph.D., advokátka
Legal Lead CC CZ
Founder Open Content & AK Lawado

www.opencontent.cz

www.lawado.cz

@lucie.couz

lucie@opencontent.cz

lucie@lawado.cz